ТҮРКІ МЕМЛЕКЕТТЕРІНІҢ ПАРЛАМЕНТТІК АССАМБЛЕЯСЫ

ҚҰҚЫҚТЫҚ МӘСЕЛЕЛЕР ЖӘНЕ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР ЖӨНІНДЕГІ КОМИССИЯ

ОН БІРІНШІ ОТЫРЫС

Баку, 2024 жылғы 4 наурыз

ҰСЫНЫМДАР

“ТҮРКПА-ҒА МҮШЕ МЕМЛЕКЕТТЕРДЕГІ ҒЫЛЫМИ-ТЕХНИКАЛЫҚ ДАМУДАҒЫ ПАРЛАМЕНТТЕРДІҢ РӨЛІ ЖӘНЕ ЗАҢНАМАЛЫҚ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ”

Парламенттік Ассамблея:

ТҮРКПА-ға мүше парламенттер арасындағы көпжақты институционалдық ынтымақтастыққа коммуникациялық технологиялар мен цифрландырудың қосқан үлесін ***болжай отырып,***
Елдердің ғылыми-техникалық дамуындағы жоспарларды, мақсаттарды, міндеттер мен стратегияларды анықтауға ықпал етуде заң шығарушы органдардың әлеуетін ***мойындай отырып,***
ТҮРКПА-ға мүше елдердің ғылыми-техникалық даму әлеуетінің интеграциялануын ***құптай отырып,***
Жаһандық оқиғаларды жіті бақылайтын және Парламент мүшелерін (депутаттарды) қолдау үшін объективті ақпарат беретін Парламенттік зерттеу қызметінің маңыздылығын ***баса айта отырып,***
ҒЗТКЖ және инновациялар қоғамның өркендеуі мен Тұрақты Даму Мақсаттарына қол жеткізу үшін өте маңызды екенін ***ескере отырып,***
Өндіріс құралдарының өзгеруі тұрғысынан Төртінші өнеркәсіптік революция ретінде сипатталатын 4.0-Индустриясынан пайда болған 5.0-Қоғам тұжырымдамасын ***ескере отырып,***

Жаңа технологиялар мен процестерді енгізу идеясына сәйкес парламенттік инфрақұрылым мен қызметтерді жаңғырту мен цифрлық түрлендіруді ***қолдай отырып,***

Инновация мәдениетін ілгерілетудің және инновацияға деген сұранысты арттыратын жаңа саясат құралдарының әсеріне ***сенім білдіре отырып,***

Ассамблея ТҮРКПА-ға мүше парламенттерге мына тармақтарды **ұсынады**:

a) ҒЗТКЖ, инновациялар, цифрландыру және ақпараттық қауіпсіздік мәселелері бойынша құқықтық базаны *әзірлеу*, содан кейін ТҮРКПА-ға мүше елдер арасында заңнаманы *үйлестіру* және *жақындастыру*;

b) ғарыштық кәсіпкерлік, ғарыш өнеркәсібі, ғарыш кеңістігін өндіру, ғарышқа қол жеткізу және ғарышты игеру мәселелері бойынша құқықтық реттеуді *жүзеге асыру* және заңнаманы *үйлестіру* бойынша ТҮРКПА-ға мүше елдер арасындағы ынтымақтастықты *дамыту*;

c) жасыл технологиялар деп аталатын экологиялық таза технологияларды кеңінен пайдалану үшін құқықтық шараларды *қабылдау* және ТҮРКПА-ға мүше елдер арасында үйлестіруді қамтамасыз ету үшін бірлескен заңнамалық жұмыстарды *жүргізу*;

d) мүдделі тараптарды бірлескен ҒЗТКЖ жұмыстарын жүргізуге ынталандыруға бағытталған инвестициялық бағдарламаларды тиімді пайдаланудың ұлттық және халықаралық озық тәжірибелерін *қарастыру*, тиісті құжаттарды *жинау* және тиісті саладағы ТҮРКПА-ға мүше елдердің заңнамасын жақындастыру үшін оларды *талдау*;

e) ТҮРКПА-ға мүше парламенттердің мамандандырылған комиссияларының басшылары арасында инновациялық және цифрлық БАҚ мәселелері бойынша үйлестіру кеңестерін *өткізу*;

f) ақпараттық технологиялар (АКТ) негізінде ТҮРКПА-ға мүше парламенттер жүзеге асыратын электрондық парламенттік инфрақұрылымды жақсарту үшін Біріккен сарапшылық топтың отырыстарын *ұйымдастыру*;

g) ТҮРКПА-ға мүше елдердің ғылыми-техникалық институттарын таңдаған жастар үшін ұлттық бағдарламалық қамтамасыз етудің маңыздылығы, ерте бағдарламалау білімі, цифрлық ақпараттық қауіпсіздік және әлеуметтік медианы тиімді басқару туралы бірлескен сертификатталған тренингтер *ұйымдастыру;*

h) ТҮРКПА-ға мүше елдерде ғылымның дамуына жол ашу мақсатында әділ бәсекелестік ортаны қамтамасыз ете отырып және зерттеушілерге қажетті қаржылық ынталандыруды жүргізіп, халықаралық еңбек қызметі мен жұмыс күші көші-қоны, патенттік және зияткерлік меншік құқықтары бойынша

құқықтық реттеуді *жасау* және осы мәселелер бойынша бірлескен отырыстар *өткізу*;

i) технологиялық және ғылыми әзірлемелер саласындағы зерттеушілер мен практиктерге *көмек көрсету* және ТҮРКПА-ға мүше елдер арасындағы тиісті саладағы ынтымақтастықтың басымдықтарын *анықтау* үшін мәліметтерді жинауды және таратуды *қамтамасыз ету*;
j) мүше мемлекеттердегі инновациялар мен технологиялық ноу-хаумен сәйкестендіру саласындағы ынтымақтастықты үйлестіру үшін *бірлескен технологиялық орталық құру*;
k) ТҮРКПА-ға мүше парламенттерде жасанды интеллектті (ЖИ) қолдануды қамтитын отырыс хаттамаларын дайындау үшін стандартталған инфрақұрылым *құру*;
l) ТҮРКПА-ға мүше елдер арасында жасанды интеллект, деректер ғылымы және киберқауіпсіздік сияқты салаларда қажетті жұмыспен қамтуды қамтамасыз ету мақсатында ортақ саясатты *анықтау* және ынтымақтастық бойынша құқықтық негіз *құру*;
m) бірлескен отырыстардың нәтижесінде деректердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша ережелерді зерделеу;
n) жаңа технологиялар, әсіресе үлкен деректер мен жасанды интеллект беретін қозғаушы күштерді электронды парламенттік жұмысқа тарту үшін парламенттердің IT сарапшылары арасында тәжірибе алмасу кездесулерін *ұйымдастыру*.